V. Unitatea Creștină, Soluția logistică, Ecumenismul, cadru inoportun de dialog (Actualul)

Ep. 12, Sinodul din Creta, eroare istorică și direcție greșită a Bisericii

Septembrie 2025

Doru Nastasă

Ep. 12, Sinodul din Creta, eroare istorică şi direcţie greşită a Bisericii

Rezumat

Sinodul din Creta este o eroare istorică şi o direcţie greşită a Bisericii. Sinodul din Creta poate fi rezumat într-o singură linie: blocaj, dificultate, CMB, bilaterale, continuare. Această linie nu este relevantă pentru o problemă de două milenii. Sinodul a abordat greşit la nivel de formă şi fond problema unităţii creştine. Problemele de fond, între care sistemul de votare incorect (doar patriarhii), problemele din diferite formulări teologice (acceptarea şi promovarea „unităţii creştine”), alături de problemele de fond-esenţă tratare a problemei unităţii creştine, între care ocolirea cu desăvârşire a explicării problemei rezolvate, neînţelegerea problemei şi păstrarea nerezolvată a acesteia, au condus Sinodul la o decizie greşită, de continuare a unei direcţii curente de către Biserică, în coordonate de problematizare teologice şi de management greşite. Biserica trebuie să reevalueze problema unităţii creştine într-un Sinod care să împlinească atât formalismul necesar discuţiei, dar şi fondul-esenţa acesteia, necesarul de analiză, într-un cadru relevant.

Ep. 12, Sinodul din Creta, eroare istorică și direcție greșită a Bisericii

Cuprins

I. Probleme de formalism

1. Act al unității Bisericii, împlinit greșit
2. Formalism greșit de votare. Transformarea Bisericii în autocrație/democrație, modificarea naturii Bisericii
3. Erezie adoptată instituțional. Negarea unicității Bisericii
4. Creta nu este un Sinod. Poziție a Întâistătătorilor, care prin abuz de reprezentare afirmă că este reprezentativă pentru întreaga Biserică
5. Creta, conclav după modelul conclavelor catolice. Sistemul catolic de centralizare decizională a fost importat și în Ortodoxie
6. Segregarea Bisericii prin principiul sinodalității. Confirmarea finalizării catolicizării/segregării interne a Bisericii
7. Sinod bazat pe o presupunere implicită, că mersul actual în dialogul ecumenic/Ecumenism, fără coordonate setate, este corect
8. Lipsa de coerență generală asupra subiectului propus, unitatea creștină
9. Sinod fără o bibliografie și analiză publicate, fără o tematică clară
10. Creta a produs documente a căror natură nu a fost gestionată corect de participanți (management de program).

Ep. 12, Sinodul din Creta, eroare istorică și direcție greșită a Bisericii (2)

II. Probleme de esenţă, de abordare a problemei unităţii creştine

11. Problema unităţii creştine nu se va rezolva pe baza a ce s-a spus la Creta. Problema unităţii creştine este cu totul altă discuţie
12. Creta nu a atins problema unităţii creştine, ci doar infrastructura de dialog, dovedind o neînţelegere a **cauzei**/necesarului discuţiei
13. Simplism de abordare a unei probleme bimilenare. Sinod-colaj, care pe o problema de 2 milenii a reuşit doar să recapituleze cutumele, superstiţiile, incertitudinile Ecumenismului
14. Discuţie fără valoare, cu sens zero, zero idei de analiză
15. A refuzat integrarea, atunci când subiectul şi soluţia acestuia existau în Biserică.

Ep. 12, Sinodul din Creta, eroare istorică și direcție greșită a Bisericii (3)

III. Consecinţele Sinodului

16. Consecinţe:
    1. #1 - Coordonate de problematizare, teologice şi de management greşite pentru o problemă milenară
    2. #2 - O direcţie greşită pentru Biserică, continuarea unei căi greşite în Ecumenism
    3. #3 - Continuarea unei agende pentru unitate universală, dezorganizată. Viitorul Ecumenismului, un nou Ferrara-Florenţa, sau o Biserică Mondială a Unităţii.
17. Creta, oglindă a debusolării generale din Ecumenism
18. Creta, Sinod care nu a scris analiza problemei pe care a discutat-o
19. Creta, sau *Ce vezi este tot ce există*
20. Unde a fost Ortodoxia la Creta? La cei care nu au participat şi care au condamnat Sinodul
21. Sinodul din Creta, 0/20 de puncte acoperite
22. Sinodul din Creta într-o linie: blocaj, dificultate, CMB, bilaterale, continuare
23. Sinodul din Creta este o eroare istorică şi direcţie greşită a Bisericii.

I. Probleme de formalism

1. Act al unității Bisericii, împlinit greșit

1. Un Sinod este un act al unităţii Bisericii, în care întreaga Biserică trebuie să participare. Este un act de participare plenară, un act în care adevărul este văzut şi adus plenar, asumat plenar în unitatea Bisericii.
2. Sinodul din Creta este un act care nu a avut componentele esenţiale necesare pentru a fi în unitatea Bisericii:
    1. Unitatea cu istoria, cu întreaga identitate a Bisericii. Unitatea-identitatea şi transcendenţa
    2. Unitatea în adevăr şi analiză: nu a avut analiza necesară, nu a fost un Sinod de dezbatere a unei probleme milenare. Adevărul-analiza
    3. Unitatea în participarea plenară la act: nu a avut participanţii necesari la act, nu a avut forumul activ reprezentativ de contribuţie, critică, pentru asumarea în conştiinţa Bisericii (credincioşii). Plenitudinea
    4. Unitatea în decizie: decizia Sinodului din Creta este una greşită, nu a fost asumată în unitatea Bisericii. Biserica nu a asumat de fapt acea decizie şi acel act. Asumarea
    5. Unitatea în actul de viaţă: Biserica are o mişcare în neunitate prin Sinodul din Creta. Mişcarea Bisericii

2.1 Formalism greşit de votare. Transformarea Bisericii în autocraţie/democraţie, modificarea naturii Bisericii (1)

“Apropo, chiar dacă voalat, organizatorii Sinodului din Creta anume acest lucru l-au urzit, elaborând un regulament care **acordă un singur vot fiecărei Biserici Autocefale** (de fapt întâistătătorului, care are în spate un decor de alţi 24 ierarhi fără drept de vot).

Prin urmare, **sinodalitate reală (conform canoanelor şi principiilor dogmatice) nu există** şi nu vom putea vedea nici în Creta! Nu cred că putem schimba prea multe în această privinţă, dar trebuie măcar să o recunoaştem.”

Episcop Petru Pruteanu, *Sinodul Panortodox din Creta – încotro?*

1. **Este o eroare eclesiologică complexă, pentru că modifică natura Bisericii din unitate cu anumite reguli de funcţionare în autocraţie existenţială. Dacă modifici sistemul de votare, de la plenitudinea episcopilor, atunci se modifică şi natura Bisericii, de la unitate la un act autocrat/democraţie existenţiaţă.**
2. Sinodul a dorit să dezbată o problemă de 2 milenii a Bisericii, atât la nivel teologic cât şi la nivel de management. O astfel de problemă necesită o abordare plenară, ecumenică, implicând şi pe termen scurt dar şi pe termen lung întreaga Biserică, ajungând să aparţină de facto istoriei Bisericii, prin consecinţele sale. Are nevoie de o asumare nu la nivel de management operaţional, printr-o majoritate, ci la nivel de unanimitate, prin consens foarte adânc al întregii Bisericii
3. Consecinţă: sistemul de votare propus este o inovaţie care a alterat însuşi conceptul ortodox de unitate, transformând Biserica în autocraţie/democraţie. Sinodul a urmărit special obţinerea unor aprobări pe anumite documente.

2.2 Formalism greșit de votare. Transformarea Bisericii în autocrație, modificarea naturii Bisericii (2)

1. **Cine a făcut şi propus această modificare îşi dă seama că a modificat natura Bisericii?** Că în esenţă sistemul de votare este legat de mişcarea în unitate a Bisericii, prin unanimitate şi reprezentare corectă a conceptului de consens-unanimitate, dar şi a legăturii cu istoria-transcendenţa-unitatea-identitatea Bisericii prin toţi episcopii?
2. Acea plenitudine de episcopi necesară unui Sinod legat de identitatea şi transcendenţa Bisericii este legată de natura Bisericii, de unitatea şi consensul necesare actului de unitate al Bisericii. Dacă este alterată participarea episcopilor la acest act decizional, se alterează însăşi natura Bisericii.
3. Pe scurt, Biserica este transformată în autocraţie în Creta. Creta marchează finalitatea transformării interne eclesiologice în Ortodoxie, după model catolic, adoptarea centralizării excesive a puterii, segregarea şi separarea Bisericii în caste, ruperea clerului de credincioşi, privarea credincioşilor de posibilitate de manifestare eclesiologică şi potenţarea prin lipsa internă de dialog a ruperilor de tip protestant, a protestantismelor interne în Ortodoxie.
4. Noi nu ne permitem ca Biserică un act autocrat, şi fiecare trebuie să stea în Biserică la locul lui, nu mai în faţă, mai sus, sau peste ceilalţi, cum se practică în catolicism. Catolicismul există această luptă internă de accedere în poziţia maximă, în piramida catolică de putere, care duce la denaturarea actului lucrat de comunitate. Doar în catolicism vezi această luptă continuă, o patimă lăsată liberă să funcţioneze, de a te căţăra acerb în fruntea celorlalţi.
5. Link https://www.teologie.net/2016/06/02/sinodul-panortodox-din-creta-incotro/

3. Erezie adoptată instituțional. Negarea unicității Bisericii

1. Sinodul din Creta a adus o frază importantă, în care „acceptă denumirea altor confesiuni ca biserică”.
2. Acceptarea denumirii altor confesiuni creştine ca biserică este egală cu acceptarea calităţii acestora de Biserică.
3. La Creta s-a produs o eroare dogmatică, în care se contestă unicitatea Bisericii, şi se acceptă calitatea de Biserică pentru alte confesiuni şi culte creştine. Neglijenţă în exprimarea teologico-dogmatică, care a produs una dintre cele mai nepotrivite formulări teologice ale istoriei de două milenii ale Bisericii.
4. Cu siguranţă că această inserţie este venită prin influenţa CMB, care a solicitat „atenuarea” discursului ortodox al „ereziei” faţă de alte culte şi confesiuni şi a reuşit să îşi facă văzută prezenţa inclusiv în documentele Bisericii.
5. Promovarea „unităţii creştine” este la fel o problemă majoră a documentului, în care Ortodoxia ajunge să promoveze în Ecumenism un concept abstract de „unitate creştină”, o ideologie a unităţii. O astfel de idee nu poate să apară într-un document sinodal. Un document sinodal nu se poate începe în mod greşit printr-o idee de promovare a unei ideologii a unităţii, a unei unităţi generale.

4. Creta nu este un Sinod. Poziție a Întâistătătorilor, care prin abuz de reprezentare afirmă că este reprezentativă pentru întreaga Biserică

„Sinodul care urmează să se adune a fost caracterizat drept Sfântul şi Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe, dar în realitate va fi Sinodul Întâistătătorilor Bisericii Ortodoxe. Acest punct de vedere îl susţin pentru faptul că toate deciziile de criză au fost luate numai de Întâistătătorii Bisericilor Ortodoxe [...]

Întâistătătorii vor semna mesajul Sfântului Sinod [...]

Programul lucrărilor sfântului şi Marelui Sinod va fi întocmit de Întâistătători."

IPS Ierotei Vlahos

1. „Sinodul din Creta" nu este tehnic un Sinod, iar termenul de Sinod este un abuz de reprezentare. Doreşte să afirme că este reprezentativ pentru întreaga Biserică, nefiind reprezentativ decât ca decizie la nivel de patriarhi, restrânsă. Ar putea fi numit Poziţia Întâistătătorilor, dar nu Sinod al Bisericii.
2. Este doar o adunare instituţională, care nu a cuprins plenar întreaga Biserică în discuţie, refuzând o participare largă, plenară, atât a episcopilor, cât şi a credincioşilor.
3. Pare să fie interesantă abordarea, până la urmă Creta va putea fi separat de Sinoadele Bisericii tocmai prin conţinutul lui intern, nu prin denumirea mistificatoare, conţinutul arătând că este doar o poziţie instiţională distinctă, în neunitatea Bisericii, poziţie care va putea fi modificată undeva în timp.

Link: https://www.parohiacopou.ro/ips-ierotei-vlachos-problemele-esentiale-cu-privire-la-sfantul-si-marele-sinod.

5. Creta, conclav după modelul conclavelor catolice. Sistemul catolic de centralizare decizională a fost importat și în Ortodoxie

1. Formatul folosit pentru adunare a fost unul catolic, cu prezenţă eminamente ierarhică, redusă, în care centralizarea puterii Bisericii este făcută după model catolic.
2. Primaţii Bisericilor locale, au luat decizii peste Biserici, în stil catolic, refuzând o discuţie plenară cu Biserica.
3. Formatul discuţiei din Creta este cel mult un **Conclav catolic** sau o Tribună instituţională de unde s-a hotărât o direcţie pentru Biserică, refuzându-se abordarea plenară a acesteia.

6. Segregarea Bisericii prin principiul sinodalității. Confirmarea finalizării catolicizării/segregării interne a Bisericii

1. Dogma catolică a împărţirii Bisericii în cler infailibil (instituţie) şi credincioşi, pare să se fi încetăţenit şi să fie lucrată tacit astăzi în Ortodoxie. **Adoptarea tacită în Ortodoxiei a segregării Bisericii, după model catolic, este o realitate a instituţionalizării acesteia**. Creta este doar **confirmarea finalizării catolicizării interne a Bisericii, a segregării Bisericii.** Biserica este astăzi segregată prin principiul sinodalităţii. Conclavismul ortodox şi finalizarea importului structurii catolice interne în Ortodoxie sunt găsite la Creta.
2. Prin instituţionalizare, **Ortodoxia a adoptat modelul catolic de guvernare internă, centralizarea excesivă a puterii şi segregarea internă**, într-un forum ierarhic care nu mai are niciun mecanism paralel de control şi feedback (credincioşi, împărat). Poziţia împăratului în sinodalitate trebuia păstrată onorific, în virtutea tradiţiei istorice a Bisericii şi nu eliminată doar pentru că sună mai bine fără împărat. Iar poziţia credincioşilor trebuia să fie corect cuprinsă în statutul Bisericii, la nivel consultativ cu Sinodul. Credincioşii participă şi ei la actul unităţii Bisericii, chiar dacă nu în poziţie decizională, în poziţie consultativă. Dialogul cu credincioşii a fost eliminat din statutul Bisericii deşi este parte din actul de unitate al Bisericii, fiind o componentă a unităţii acesteia. Creta deschide calea protestantismelor în Ortodoxie.
3. Sinodul din Creta a desconsiderat conceptul ortodox de management plenar al problemelor Bisericii (sobornicitatea), concept care la nivel de management este gândit responsabil şi conform ştiinţei managementului, şi a adoptat conceptul catolic, de autoritate instituţională discreţionară. Conceptul de sobornicitate este un concept de management responsabil, gândit pentru rezolvarea problemelor. Conceptul de sinodalitate este un concept catolic (aşa cum este el aplicat astăzi), gândit pentru control instituţional excesiv, centralizat. Este periculos un sistem în care se elimină critica, precum cel catolic.
4. Sinodul din Creta a confirmat direcţia în care Ortodoxia se îndreaptă, un traseu catolic, prin control instituţional excesiv, în defavoarea rezolvării problemelor Bisericii. De aceea problema unităţii creştine nu a putut fi rezolvată la Creta, şi tot ce s-a putut a fost reiterarea controlului instituţional absolut asupra subiectului.

7. Sinod bazat pe o presupunere implicită, că mersul actual în dialogul ecumenic/Ecumenism, fără coordonate setate, este corect

1. Sinodul nu a înţeles problema de rezolvat şi tot ce a reuşit să facă a fost să propună o direcţie „înainte”. Sinodul a funcţionat pe presupunerea implicită, că nu pot exista alte coordonate viabile, că problema este deja definită, înţeleasă şi în coordonate care nu pot fi contestate.
2. Cea mai gravă problemă a Sinodului este că indirect se arată că nu se înţelege abordarea asupra acestei probleme a unităţii creştine. Tot ce a făcut Sinodul a fost să arate cum se gândeşte instituţional pe această problemă, care este fondul de presupuneri instituţional, care sunt superstiţiile şi presupunerile implicite instituţionale în discuţie.
3. Ce trebuia să facă Sinodul era să aducă o analiză în dimensiunile coordonate de problematizare, teologice şi logistice/management şi să abordeze sistematic discuţia.

8. Lipsa de coerenţă generală asupra subiectului propus, unitatea creştină

1. Problema unităţii creştine nu se abordează cum s-a spus în Sinod şi nu are coordonatele propuse de Sinod. Sinodul a tratat formalismul infrastructurii de dialog şi nu esenţa problemei, problema teologică.
2. Sinodul trebuia să pornească discuţia din cu totul alt punct, de la problema teologică. Problema unităţii creştine are nevoie de coordonate de problematizare, teologice şi logistice/management. Pentru a crea un set responsabil de coordonate, este nevoie de o abordare metodică, în care să se discute: calitatea, definiţia, problematizarea, soluţia teologică şi de management.
3. Sinodul din Creta avea nevoie de o agendă care să se asigure că acoperă aceste dimensiuni şi că reuşeşte să construiască în mod coerent un discurs asupra subiectului. Lipsa de coerenţă generală asupra subiectului vine din lipsa unei discuţii organizate metodic.
4. Sinodul din Creta a avut o abordare simplistă, în care a enumerat pe scurt presupunerile curente ale Ecumenismului (CMB, dialogurile bilaterale, blocaj, incertitudini), şi fără niciun fel de analiză, a decis „continuarea” în acelaşi format şi incertitudine a discuţiei.

9. Sinod fără o bibliografie și analiză publicate, fără o tematică clară

1. Sinodul a abordat o problemă de două milenii, **fără o minimă analiză pe subiect**, fără să fi publicat o agendă tematică, punctele discuţiei.
2. O problemă de două milenii ar fi trebuit să aibă un suport larg de întrebări, de probleme care să fie discutate şi rezolvate. Am propus pentru un astfel de Sinod într-o lucrare distinctă o agendă tematică, lista de întrebări de pus și de răspuns într-o astfel de discuţie largă a Bisericii.
3. Un astfel de Sinod trebuie să răspundă unor neclarităţi care trebuie formulate în întrebări precise. Un astfel de Sinod nu poate fi doar un act de prezenţă al ierarhiei într-un loc, ca apoi să se redacteze un rezumat al fondului istoric de idei pe subiect, care să fie semnat fără întrebări de către ierarhie.
4. Sinodul nu a avut un suport de discuţie, **un suport de analiză**. Din **lipsa de bibliografie şi analiză**, Sinodul nu a putut produce nimic în zona de teologie și direcţionare. Unicul produs/rezultat al Sinodului a fost o enumerare a unui blocaj și a unei dificultăţi în discuţie.

10. Creta a produs documente a căror natură nu a fost gestionată corect de participanți (management de program)

1. Documentul de la Creta se încadrează într-un format de management cunoscut, al documentelor de status de management de program. Din nefericire nu a fost gestionat într-un format corespunzător, care să poată da coerenţă şi vizibilitate atât iniţiativei, stadiului în care aceasta este, asupra problemelor curente şi asupra următorilor paşi.
2. Creta a produs documente a căror natură nu a fost gestionată corect de participanţi, documente de management de program. Lipsa de gestionare specifică a documentului este vizibilă şi este una dintre cauzele debusolării de la Creta.
3. Creta trebuia să fie o discuţie profesionistă, susţinută de profesionişti de management de program, alături de ierarhie.

11. Creta la nivel de intenție. Legitimarea ierarhiei și nu discutarea unei probleme

1. Creta nu a fost un Sinod despre problema unității creștine și nu a fost un Sinod în sine. A fost un act de redactare instituțională a unui document care să protejeze ierarhia în discuție și managementul instituțional precar actual. Care să cosmetizeze și să impună Bisericii o decizie instituțională, în forță, în stil catolic. O forțare instituțională în Biserică pe un subiect unic.
2. În Biserică există această scăpare istorică, tendință istorică, de a proteja prin „autoritate teologică” tot felul de greșeli instituționale, de a le ascunde în spatele unor documente și acte dorite „sfinte”. Nu poate fi trecut în rândul dezbaterilor ecumenice istorice, pentru că nu este o dezbatere, ci este o instituționalizare forțată a unei patimi.
3. Este un Sinod greșit, deoarece nu a fost despre o problemă ci despre legitimarea căii curente a Ecumenismului și a unor participanți. A fost participanți-centric și CMB-centric, dar nu problemă-centric.
4. Creta pare un Sinod făcut de 2-3 oameni, mai mult o hârtie de sumar pusă în fața ierarhiei decât o dezbatere. Dacă era o discuție ar fi apărut elemente de originalitate. Și CMB e capul răutăților, pus la cinste de Sinod, fără să fi înțeles rolul CMB în discuție, factor de degenerare și nu de potențare a unei eficiențe.

11. Creta, catolicism pur adoptat de Ortodoxie. Mutarea discuțiilor în Ortodoxie de la adevăr și analiză la instituție, precum în catolicism

1. De la puterea adevărului și a dialogului intern, la puterea instituției prin izolarea discuțiilor și forță instituțională. Creta a lucrat după eroarea fundamentală catolică, a izolării instituționale a analizei și discuțiilor. Or, acest lucru nu duce decât la lipsă de analiză, la privarea Bisericii întotdeauna de opțiunea corectă de soluționare.
2. Instituția a izolat la maxim discuția de Biserică, neînțelegând că se expune pe sine în primul rând la nivel de analiză și apoi neînțelegând că va priva Biserica de opțiunea autentică de soluționare. Instituția nu și-a pus niciodată întrebarea și dacă iese din Biserică cineva cu analiză, și dacă nu e fond, cultură și acurateţe istorică, și dacă nu e în competența pedagogică teologică și dacă se rezolvă de cineva din cultura actuală? Cultura teologică nu este egală cu soluția teologică, așa cum se presupune în discuție. Cărturăria nu este soluția în această discuție. Atunci tu ca instituție rămâi descoperită și o să fii dovedită că ai procedat greșit și ai închis greșit discuția 100 de ani. O culpă instituțională de 100 de ani. 100 de ani de încăpățânare instituțională.
3. Instituție, instituție, și dacă ai pierdut subiectul ce faci acum? Pleacă toți din instituție? În fiecare discuție vor exista opțiunile A și B, de aceea avem discuție. Marele avantaj al Ortodoxiei este că a susținut (istoric, renunțând astăzi prin „sinodalitate-centralizare instituțională”, pentru că sinodalitatea este o centralizare masivă a Bisericii) discuțiile constructive și largi, nu doar forumurile instituționale, discuții prin care a corectat când instituțional ierarhia (precum un mileniu întreg s-a dus de atâtea ori în opțiunea B) nu reușea să înțeleagă decât opțiunea B.
4. **Sinoadele Ecumenice ne arată clar că instituția se blochează periodic în diferite probleme și că are nevoie de deblocare, care ca arhetip vine din exterior.** Primul mileniu ne arată o instituție care are o problemă repetată, când se blochează în opțiunea B. Și trebuie atrasă atenția asupra celorlalte opțiuni din discuții. Aceasta nu este o problemă singulară, e o problemă permanentă a primului mileniu în instituția ortodoxă. De aceasta am avut Sinoadele Ecumenice, pentru a corecta opțiunea B în diferite subiecte. Sinoadele Ecumenice sunt blocaje instituționale similare.

II. Probleme de esență, de abordare a problemei unității creștine

11. Problema unității creștine nu se va rezolva pe baza a ce s-a spus la Creta. Problema unității creștine este cu totul altă discuție

1. **Sinodul din Creta nu se contestă doar în formalism, ci în esența discuției**, unde problemele sunt cu mult mai mari decât cele din formalism. Aici trebuie să ne uităm mai atent, cum la nivel de strategie de soluționare s-a decis discutarea și abordarea problemei unității creștine.
2. Problema unității creștine nu se rezolvă cum s-a spus la Creta. Nu este ce spuneți dumneavoastră la Creta. Problema aceasta nu are legătură cu ce ați spus dumneavoastră la Creta. Este altceva, este cu totul altă discuție. **Problema unității creștine este despre tezele dialogului ecumenic, nu despre infrastructura de dialog**. Centrul de greutate al discuției este altul.
3. **Afirmația zero de făcut pentru Creta este că problema unității creștine nu se va rezolva pe baza a ce s-a spus la Creta.** Abordarea problemei unității creștine de la Creta este invalidă. La Creta s-a spus dialog, dar de fapt direcția autentică de soluționare este de refacere a tezelor dialogului ecumenic, de a aduce o dezvoltare și consolidare teologică majoră asupra acestora. S-a spus dialog la Creta, dar de fapt trebuia spus teze. Creta este invalid.
4. Problema unității creștine este analiza, nu dialogul. Motto-ul/sloganul Ecumenismului, „dialogul” dă de gol abordarea instituțională, că nu s-a înțeles problema. Retorica instituțională a dialogului demaschează falsul discuției. Problema implică analiză și refacerea analizei. Cineva trebuie să aducă 500-1000 de pagini de analiză aici, nu să stea nas în nas cu CMB.
5. Instituția face astăzi altceva decât trebuie în subiect. Instituția este astăzi în cu totul altă direcție decât este necesar în discuție. Dacă ne uităm la Creta cât de departe a fost instituția de esența problemei unității creștine, vedem că instituția nici nu a privit în zona în care discuția trebuia să aibă loc. Discuția de la Creta trebuia să fie în jurul completării tezelor istorice, în jurul strategiei de completare, ce se poate face aici. Nu în jurul potențării infrastructurii CMB de dialog, care degenerează discuția. Problema este în altă parte față de ce s-a spus la Creta, iar discuția de la Creta trebuie refăcută. Adică Sinodul este invalid dacă ne uităm la esența problemei tratate.

12. Creta nu a atins problema unității creștine, ci doar infrastructura de dialog, dovedind o neînțelegere a cauzei/necesarului discuției

1. **La Creta s-a vorbit pe lângă problemă. De ce ai vorbit despre infrastructură şi nu despre completarea tezelor?** Creta este un Sinod la un mileniu depărtare de discuţia autentică, încă blocat în diferite logistici de dialog.
2. Dacă ne uităm la Creta cât de aproape a fost instituţia de problema unității creștine, vedem cum de fapt Sinodul a ocolit cu dexteritate dimensiunea teologică şi s-a exact pe ce era convenabil instituției, infrastructura de dialog. Or, a discuta despre infrastructură, a presupune că suntem la Stagiul 3 al problemei, unde avem analiză, este ceva care se bazează pe o presupunere, care trebuia validată prin analiză.
3. Problema unității creștine nu a fost de fapt atinsă de Sinod, care nu a avut capacitatea nici să o exprime, nici să aducă o definiţie, nici să menţioneze în ce constă aceasta: în informaţie, în factorul uman, în factorul de dialog? Problema aceasta nu este ce spuneţi dumneavoastră la Creta.
4. **Sinodul din Creta trebuia să pună în evidenţă cauza lipsei istorice de convergenţă, lipsa de informaţie şi să lucreze în acest registru şi în această zonă.** Este mult prea mult de adăugat, de pus la istorie, pentru a nu se trata distinct această problemă, ca fiind cauza lipsei de convergenţă. **Unde ai scris în Sinod cauza şi unde ai rezolvat cauza?**
5. **Dacă ai pierdut din Sinod cauza, ai pierdut tot Sinodul,** şi doar ai pierdut Sinodul în diferite discuţii care sunt suspendate în aer. De acolo trebuia să porneşti şi să construieşti în Sinod-discuţie. La un moment dat tot trebuie rezolvată problemă şi tot trebuie să explici cauza, iar într-un astfel de Sinod asta trebuia să se întâmple. Managementul de soluţionare este ceva incremental, nu se dictează cum se rezolvă problema, prin infrastructură.

13. Simplism de abordare a unei probleme bimilenare. Sinod-colaj, doar a recapitat cutumele, superstițiile, incertitudinile Ecumenismului

1. Ideile din documentul produs de Sinod sunt doar un colaj de idei existente deja în peisajul şi fondul teologic al Ecumenismului. Sinodul este doar o sinteză nefericită de idei, având zero originalitate şi noutate.
2. Sinodul a avut o abordare simplistă, nereuşind la acest nivel să problematizeze şi să adreseze o problemă istorică, reuşind să producă un colaj-compilaţie a câteva idei de bază din peisajul Ecumenismului.
3. Este un Sinod care nu a înţeles că faza curentă a problemei unităţii creştine este de discutare a problematizării, nicidecum de implementare. A refuzat integrarea, atunci când subiectul şi soluţia acestuia existau în Biserică, în direcţiile date deja, în competenţele şi apelurile făcute de Biserică.

14. Discuţie fără valoare, cu sens zero, zero idei de analiză

1. Ideile principale ale Sinodului sunt CMB, dialogurile bilaterale şi continuare, plus eroarea teologică produsă, în care este contestată unicitatea Bisericii. Nici măcar ca status al unei discuţii istorice şi a unei iniţiative nu poate fi considerat ca şi contribuţie. În timp se vede valoarea pentru astfel de abordări, iar Sinodul din Creta e un Sinod fără valoare. Nu există niciun fel de valoare în această sinteză produsă de Sinod. Nu trebuia făcut un Sinod care să producă 3 idei principale, care să producă un simplu colaj.
2. O discuţie despre unitatea creştină trebuie să explice cum se acoperă necesarul de analiză, insuficienţa istorică de analiză, care implică o dezvoltare teologică masivă, un program teologic instituţional larg, concertat, care este de fapt pilonul de bază al acestei construcţii. Pilonul de bază, factorul declanşator al întoarcerii în unitatea Bisericii va fi o analiză teologică mai puternică. Factorul natural de convergenţă va fi informaţia. Acesta este subiectul autentic al discuţiei, asta trebuie rezolvat aici.
3. Sensul discuţiei de la Creta este zero, orice discuţie despre infrastructura de dialog poate avea loc numai după ce s-a pus la punct soluţia teologică, după ce se finalizează discuţia teologică. Cu ce te ajută Creta, dacă tu nu ai explicat cum se rezolvă problema?
4. 10 ani, zero efect. De aceea nu există niciun fel de efect şi progres al acestui Sinod, pentru că nu s-a atins problema rădăcină, esenţa şi cauza problemei. Dacă se lucra pe cauză, acum aveam altă discuţie. Să zicem că formalismul l-ai pierdut cu totul, dar cel puţin poate păstrai un gând coerent la nivel de esenţă. Dar esenţa discuţiei este golită de conţinut. De aceea tot Ecumenismul este doar o tergiversare continuă pentru că se ocoleşte şi nu se discută esenţa discuţiei, esenţa problemei, cauza acesteia, lipsa de informaţie şi necesarul de analiză, contribuţie şi management (fără de care nu se poate aduce sistematic analiză). Toate discuţiile despre Ecumenism nu tratează esenţa problemei. Ecumenismul actual este gol de soluţia cauzei problemei. Nu rezolvă cauza ci doar încearcă să compenseze efectele.

15. A refuzat integrarea, atunci când subiectul şi soluţia acestuia existau în Biserică

1. Ideile majore ale discuţiei, de direcţionare, sunt de prea mult timp în peisajul şi fondul istoric al subiectului, numai că sunt ignorate la nivel de direcţionare de către instituţie.
2. Discuţia despre ce trebuie făcut pe subiectul unităţii creştine este de mult timp în Biserică. Părintele Dumitru Stăniloae a propus de peste 50 de ani ca soluţie a discuţiei completarea tezelor teologice. Din păcate instituţia nu poate în interiorul său, datorită culturii interne, să producă această dezvoltare.
3. Instituţia nu are astăzi capacitatea de analiză necesară discuţiei, şi de aceea, monopolizând greşit discuţia, blochează întreaga soluţionare, refuzând să discute integrativ problema, cu întreaga Biserică.
4. Capacitatea instituţiei de reacţie corectă la necesarul de soluţionare este foarte redusă, datorită refuzării abordării integrative şi datorită culturii instituţionale care cam refuză să asculte şi de alţii.

III. Consecințele Sinodului

16. Consecințe (1). Coordonate de problematizare, teologice și de management greșite pentru o problemă milenară

1. Sinodul nu a reuşit să analizeze coordonatele curente de problematizare, teologice şi de management ci a făcut doar o măruntă trecere în revistă a stării curente a acestora, blocaj, CMB, dialoguri bilaterale.
2. Creta este doar o colecţie de erori, având coordonate greşite de problematizare, teologice şi de management pentru discuţie.
3. De aceasta au fost aduşi 150 de ierarhi din toată lumea, să se scrie într-un document blocaj, CMB, dialoguri bilaterale, continuare? Nu trebuia discutată problema autentică din substratul discuţiei, completarea de analiză?

16. Consecințe (2). O direcție greșită pentru Biserică, continuarea unei căi greșite în Ecumenism

1. Sinodul a păstrat în continuare aceste coordonate greşite şi lucrează/păstrează o discuţie generală în nişte coordonate greşite, discuţie care nu are alt destin decât să degenereze.

16. Consecințe (3). Continuarea unei agende pentru unitate universală

1. Continuarea unei agende pentru unitate universală, dezorganizată. Viitorul Ecumenismului, un nou Ferrara-Florența, sau o Biserică Mondială a Unității.
2. Neaducând o soluție teologică, Creta a păstrat starea curentă a Ecumenismului, una lipsită deplin de contribuția teologică necesară pentru soluționare, și esența acestuia este că păstrează o direcționare greșită, în lipsa unei soluții.
3. Ecumenismul curent este doar o agendă pentru unitate universală. Sinodul a hotărât în esență continuarea unei agende pentru unitate universală, dezorganizată, fără coerență, agendă care în lipsa unei soluții va duce la unități de tot felul, prin compromis, folosind strategii de minimalism, relativism și sincretism
    1. Destinul Ecumenismului (1): un nou Ferrara-Florența, o unire cu catolicii
    2. Destinul Ecumenismului (2): degenerare universală, o Biserică Mondială a Unității
4. Neînțelegând că Ortodoxia nu are astăzi o soluție teologică, Sinodul a hotărât în esență condamnarea Ortodoxiei la cădere, prin păstrarea Ortodoxiei într-o discuție neîngrădită, universală, despre unitate.

17. Creta, oglindă a debusolării generale din Ecumenism (1)

1. Sinodul din Creta a hotărât o strategie de consum de resurse: încă 5.000 de teologi pe frontul dialogului ecumenic, înca N instituţii de dialog.
2. Sinodul din Creta nu a gândit ce problemă are de rezolvat, dar a hotărât că mişcarea Bisericii fără strategie, fără planificare, este mai bună decât o reevaluare a discuţiei.
3. Problema unităţii creştine nu poate fi reevaluată din interiorul circuitului teologic. Sinodul din Creta este un Sinod al unei direcţii şi mişcări, nu un Sinod al unei problematizări. Noi muncim, nu gândim. Înainte cu multă forţa, dar cu zero cugetare. Forţă nu cugetare.
4. Problema convergenţei argumentelor creştine este o problemă ecumenică, nu monopol instituţional, pentru a fi cenzurată teologic, în forumul academic. Adică **noi stăm cu o problemă teologică în teze, tezele ortodoxe sunt cronic insuficiente, sunt la 20-40% maxim din necesar, şi noi mergem înainte cu dialogul ecumenic, fără să rezolvăm tezele**, fără să discutăm problematizarea, soluţia teologică şi de management.

17. Creta, oglindă a debusolării generale din Ecumenism (2)

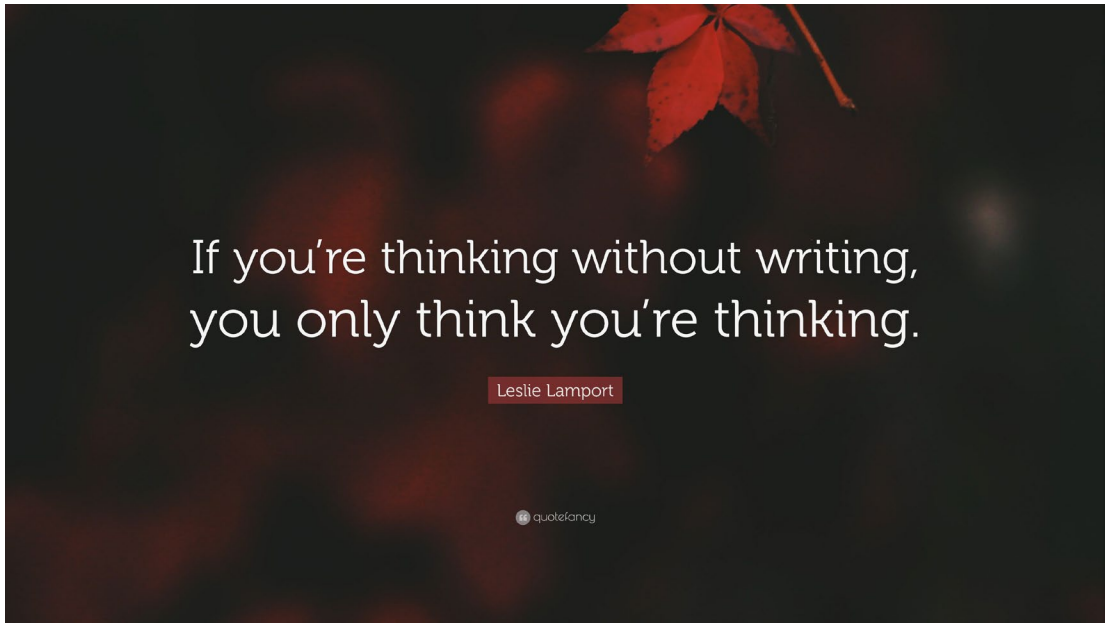
1. Construcţia Ecumenismului actual e bazată pe presupunerea că teologia are necesarul de soluţionare, atunci când de fapt avem doar 20-40% din 60-80% ncesar. Lipsa coordonatelor de problematizare, soluţie teologică şi de management este evidentă.
2. A se vedea **teza primatului, care nu poate fi scrisă**, pentru că are nevoie de o abordare prin cultura actuală – este una dintre tezele majore care avea nevoie de a fi scrisă. Dacă această teză nu a putut fi scrisă, întreg Ecumenismul este identic la acest nivel, nu are un rând suplimentar de analiză produsă.
3. Un astfel de Sinod trebuia să ajungă la o construcţie de tipul problematizare, definire problemă şi coordonate majore, soluţie teologică, implementare, soluţie de management, cu riscuri, presupuneri, protecţie şi degenerare discuţie, probleme, construită peste soluţia teologică în mod sigur.

18. Creta, Sinod care nu a scris analiza problemei pe care a discutat-o

„If you're thinking without writing, you only think you're thinking."

Leslie Lamport, Computer Scientist and Turing Award winner

„Dacă gândeşti fără să scrii, doar presupui că gândeşti."

1. Fără scris tot ce spui nu se traduce într-o teză coerentă. O astfel de problemă necesită analiză, nu doar prezenţă instituţională. Fără să fie scris, tot ce se spune este irelevant, nelegat, fără o coerenţă generală. La Creta ierarhia nu a venit pregătită cu o „teologie ortodoxă a unităţii creştine". Un astfel de Sinod are nevoie de o teologie suport. Am propus o astfel de teologie, în 14 volume şi 2.800 de pagini, ca suport pentru o astfel de discuţie.
2. Nu se poate produce o teză instituţională? Şi aceasta este o opţiune. Atunci cel puţin deschide discuţia, fă o listă de întrebări (cum am propus într-un volum) şi începe de undeva discuţiile în mod coerent. Dar nu bloca discuţia într-o abordare instituţională. Nu mai sta în presupuneri, în blocajul tău intern. Ecumenismul actual este doar o colecţie de presupuneri.

19. Creta, sau *Ce vezi este tot ce există*

„What you see is all there is” / „Există doar ceea ce vezi”

Daniel Kahneman

1. **Creta este în mod evident expresia opticii actuale instituţionale, obtuze.**
2. **De 100 de ani instituţia/Ecumenismul priveşte doar o imagine statică.** Creta este o vedere foarte îngustă, printr-un obiectiv foarte îngust. Diafragma obiectivului Creta a fost una foarte îngustă, instituţională, care nu a înţeles că are o problemă de rezolvat, că **există o problemă în substratul discuţiei**. Soluţia aici este alt obiectiv, altă diafragmă, necesitatea ca instituţia să vadă o perspectivă lărgită asupra subiectul, nu doar cea instituţională. Subiectul nu va fi rezolvat de instituţie prin perspectiva şi obiectivul instituţional. Să fie clar asta.
3. Dacă instituţia schimbă pentru câteva clipe obiectivul pentru a privi problema, se întâmplă ceva rău? Mai sunt şi alţii care se uită la acest subiect, nu doar instituţia. Poate prin alte obiective problema chiar se vede aşa cum este, clară, cu toate detaliile, nu doar blurată, difuză, precum este văzută astăzi de instituţie. Instituţia are nevoie de alt obiectiv pentru a privi problema. Şi dacă subiectul e mai mult decât presupune instituţia? Adevărul nu este doar cel din obiectivul instituţional, ci este cel din obiectivul prin care toată Biserica priveşte clar o imagine. Alte obiective fac mult mai clară imaginea problemei. Viaţa e puţin mai mult decât propria imagine statică în diferite subiecte.

20. Unde a fost Ortodoxia la Creta? La cei care nu au participat și care au condamnat Sinodul

1. Legat de Creta trebuie să ne întrebăm care a fost poziţia autentică ortodoxă faţă de ce s-a întâmplat la Sinod? Poziţia a fost la cei care nu au participat. Aceia cu adevărat au reprezentat Ortodoxia în acel Sinod, prin neparticipare.
2. **Neparticiparea la Sinod a fost poziţia ortodoxă autentică.** Toate comentariile legate de problemele de fond, dar şi de formă ale Sinodului, aduse de cei care nu au participat, alcătuiesc de fapt poziţia autentică faţă de acest Sinod.

21. Creta, examen instituțional pe subiectul unității creștine, punctaj 0/20

1. Ce ar face un manager de program într-o sală cu cei din acest subiect ar spune să scoată fiecare o coală de hârtie şi să scrie ce ştie despre subiectul unităţii creştine. Şi asta pentru a face o evaluare ad-hoc, rapidă, a statusului discuţiei şi a participanţilor, a nivelului de analiză pe subiect, a nivelului discuţiilor. Un examen ad-hoc este binevenit în discuţie.
2. Instituţia a făcut singură acest examen, la Creta, unde 150 de ierarhi au lucrat în voie şi împreună pe acest subiect. Cu rezultatele văzute, cu ideile înţelese de instituţie pe subiect publicate în document.
3. Din păcate este un examen picat, cu 0/20 puncte, cu problema neînţeleasă, neexprimată, nearticulată, cu niciun punct acoperit. Acesta este nivelul instituţional astăzi pe acest subiect, de aici pornim, de la această abordare.
4. Este un Sinod oglindă a stării în care ierarhia este în problemele mari ale Bisericii, a ce se poate instituţional în diferite probleme. Este un Sinod care arată că instituţia nu face faţă acestei discuţii şi trebuie ajutată. Este un Sinod care aduce cu picioarele pe pământ discuţia dar şi ierarhia, care pluteşte într-un nor de visare a propriei infailibilităţi, atunci când realitatea descoperă că reuşeşte să acopere doar 0/20 de puncte ale discuţiei. Notarea Sinodului pe fiecare dintre punctele abordare nu depăşeşte 0. Ierarhia nu a reuşit să abordeze niciunul dintre punctele abordare.
5. Notarea Creta ne arată ce se întâmplă astăzi în instituţie pe acest subiect şi nu numai.

22. Sinodul din Creta într-o linie: blocaj, dificultate, CMB, bilaterale, continuare

1. Sinodul din Creta într-o linie: **blocaj, dificultate, CMB, bilaterale, continuare.**
2. Un Sinod autentic al problemei într-o linie: **gap analiză în analiza istorică, dezvoltare teologică, soluţie naturală, strategii soluţionare, contribuţii, infrastructură sigură de dialog, protecţie a discuţiei.**

3. **Este acesta un Sinod? Două milenii şi o instituţie care a putut doar să spună blocaj, continuare.** Consideră cineva că această linie este reprezentativă pentru o problemă de două milenii?
4. În această discuţie sunt doi poli opuşi:
    1. Unul care nu înţelege problema şi repetă aceasta în blocaj-neînţelegere, dificultate-neînţelegere, CMB/bilaterale-neînţelegere, continuare-neînţelegere,
    2. Unul care localizează corect natura problemei şi factorul de convergenţă natural, şi rezolvă problema la sursă, în informaţie, nu prin compensare.
5. Bine, şi cum rezolvi problema la nivelul informaţiei? Prin circuitul exterior, nu prin circuitul teologic. Instituţia nu poate rezolva de fapt această problemă în circuitul ei. Aceasta este capcana discuţiei, şi capcana pentru instituţie, când problema are nevoie de cultură exterioară şi tu blochezi soluţionarea acesteia în monopol instituţional, cultural şi de abordare.
6. **Problema are propria ei capcană şi particularitate**. De aceasta instituţia nu este natural înclinată către o astfel de soluţie. Problema aceasta nu este de cultură teologică, ci este de actualizare şi integrare teologică. Competenţa de soluţionare va consta într-o competenţă critică, de analiză, a prezentului. Va sta în puterea de a evidenţia critic mecanisme de analiză adiacente, de a pune în evidenţă gap-urile la nivelul instrumentelor de analiză şi la nivelul analizei istorice. Mai trebuie puse nişte lucruri pe lângă istorie, altfel nu se poate doar prin istorie.

23. Sinodul din Creta este o eroare istorică și direcție greșită a Bisericii

1. **Sinodul din Creta nu a înţeles şi nu a rezolvat problema adresată.** Instituţia nu va atinge problema, care va fi adresată de o ancorare profundă în cultura critică prezentă.
2. **Direcţia Bisericii prin Creta, este una greşită**, pentru că **păstrează o neclaritate istorică la nivelul problemei**, nu rezolvă problema, dar şi păstrează un mediu degenerat de discutare a acesteia.
3. **Lipsa unităţii actului, problemele de fond şi formă**, lipsa de direcţie într-o problemă majoră a Bisericii, **fac din Sinodul din Creta o eroare şi direcţie greşită a Bisericii**, pe un subiect unic, de două milenii.

4. **Sinodul din Creta trebuie corectat**, atât datorită formalismului greşit de împlinire a unei discuţii majore a Bisericii, cât şi datorită privării Sinodului de discuţia despre esenţa problemei, o completare majoră de analiză, în diferite direcţii. Un Sinod al Unităţii Creştine, al discutării problemei, pentru a recupera coordonatele de problematizare, teologice şi de management, este ce ar trebui făcut pe subiect, Sinod care să respecte formalismul şi fondul necesare discuţiei.

Bibliografie

1. https://www.unitateaortodoxa.ro/
2. https://basilica.ro/documentele-oficiale-ale-sfantului-si-marelui-sinod-in-limba-romana/.

Unitatea Ortodoxă

Mulţumesc tuturor care au avut răbdarea să urmărească acest podcast.
Podcasturile sunt publicate pe platforma Unitatea Ortodoxă, youtube şi site.
Doamne ajută.

Unitatea Ortodoxă

Platformă ortodoxă de dialog pentru problemele mari ale Bisericii

YouTube: @unitatea-ortodoxa
Web: https://unitateaortodoxa.ro